

Петрова Тамара Ивановна –

саха тылын чинчийээччитэ, педагогическэй наука хандьыдаата, СГУ бэрэппиэссэрэ, СӨ үөрэҕириитин үтүөлээх үлэһитэ, норуот үөрэҕириитин туйгуна, биллиилээх общественнай диэйэтэл.

- **төрөөбүтэ 90 сыла**

Үөһээ Бүлүүгэ Өргүөт нэһилиэгэ кулун тутар 5 күнүгэр 1934 сыллаахха төрөөбүт.

1947 с. Тойоку 7 кылаастаах оскуолатын бүтэрбитэ.

1948-51 сс. Үөһээ-Бүлүү орто оскуолатын бүтэрбитэ.

1951-55 сс. Якутскайдааҕы пединститут, нуучча тылын саха оскуолатыгар үөрэтии салаатын (РОЯШ ЯГПИ) устудьуона.

1955-71 сс. Үөһээ-Бүлүүгэ Маҥаа 7-кылаастаах, Тойоку 8 кылаастаах, Нам орто оскуолатын нуучча тылын учуутала.

1971-82 сс. МП РСФСР национальнай оскуоланы НЧИ Саха сиринээҕи филиалыгар младшай научнай сотрудник.

1982-92 сс. ЯРИУУ алын кылаас методиһа; нуучча тылын хаапыдыратын старшай преподавателэ.

1992-96 сс. СӨ Үөрэҕин министерствотын үөрэх-методика салаатын начальнига, кылаабынай специалиһа.

1996-2006 сылтан СГУ саха тылын уонна култууратын факультетыгар доцент; стилистика уонна тылбаас хаапыдыратын профессора.

Үлэтэ

Тамара Ивановна үлэлээбит олоҕор 5 сүрүн түһүмэҕи бэлиэтээбит. Бастакы - тыа оскуолатыгар нууччалыы билбэт саха оҕотугар нуучча тылын үөрэтэр (15 сыл). Иккис - төрүт оскуола үнүстүүтүгэр үөрэтии практикатын наука хараҕынан көрөн методиканы тупсаран биэрэр (10 сыл). Үһүс - учууутал таһымын үрдэтэр үнүстүүккэ бэйэтин уопутун уонна наука тугу этэрин холбоон учууталга сүбэ-ама биэрэр (12 сыл). Төрдүс - оскуолаҕа төрөөбүт тылынан үөрэтии кэнсиэпсийэтэ киирэн ҮөМ-н үлэтин тэрийэр, саҥа предметкэ автор булан,үлэлэрин ааҕан, эрэдээксийэлээн бэчээттэтэр. Элбэх программа,учебник,көмө кинигэ тахсарыгар суол аһар (5 сыл). Бэһис - үнүбэрсиэккэ тыл культууратын, саха тылын истиилин чопчулуур чинчийэр уонна устудьуоннары үөрэтэр.1999 сылтан нууччалыы-сахалыы тылбаас кафедратын тэрийэн саха тыла туруору тылбаастан иинэн-хатан барбатын туһугар үлэлиир (14 сыл).

Тамара Ивановна сүүстэн тахса ноуучнай уонна методическэй үл ааптара,"Ийэ тыл" көҥүл түмсү биир тутаах киһитэ,Саха араадьыйатыгар хас да сыл тухары тыл култууратыгар аналлаах биэрии ыыппыта.

Тамара Ивановна тылбаасчыт быһыытынан

1. Икки тылынан "П.А. Ойунский. Новые переводы стихотворений" (2003)

2. Улуу Кыайыы 60-сааһыгар аналлаах "Любимые наши песни"/ "Норуот таптыыр ырыалара" (2005)

3. Иван Гоголев, Леонид Попов, Илья Чаҕылҕан хоһооннорун тылбааһа.

4. Биэс тылынан тылбаастаммыт Виталий Власов хоһоонун уонна ырыатын хомуурунньуга "Боотур Ууспун" (2008)

5. "Манас" кыргыз омук улуу айымньыта (2014)

Петрова, Тамара Ивановна

Саха тыла : разговорный якутский язык : первый год обучения / Т. И. Петрова. - 1-е изд. - Якутск : Бичик, 1993. - 64 с

Петрова, Тамара Ивановна

Саха тыла : второй год обучения : [пособие для учащихся русскоязычных школ] / Т. И. Петрова, Л. К. Избекова ; [худож. К. Р. Попов]. - 1-е изд. - Якутск : Бичик, 1994. - 102, [1] с.

Петрова, Тамара Ивановна

Саха тыла : третий год обучения / Т. И. Петрова. - Изд. первое. - Якутск : Бичик, 1995. - 95 с.

Оконешникова, Алина Васильевна.Сборник диктантов и изложений по русскому языку : для I-III класс якутской школы / А. В. Оконешникова, Т. И. Петрова. - Якутск : Книжное издательство, 1975. - 96 с.

Анисимов, Виталий Михайлович.

Русский язык : учебник для 3-го класса якутской школы / В. М. Анисимов, П. П. Борисов, Т. И. Петрова. - Якутск : Книжное издательство, 1978. - 406, [1] с.

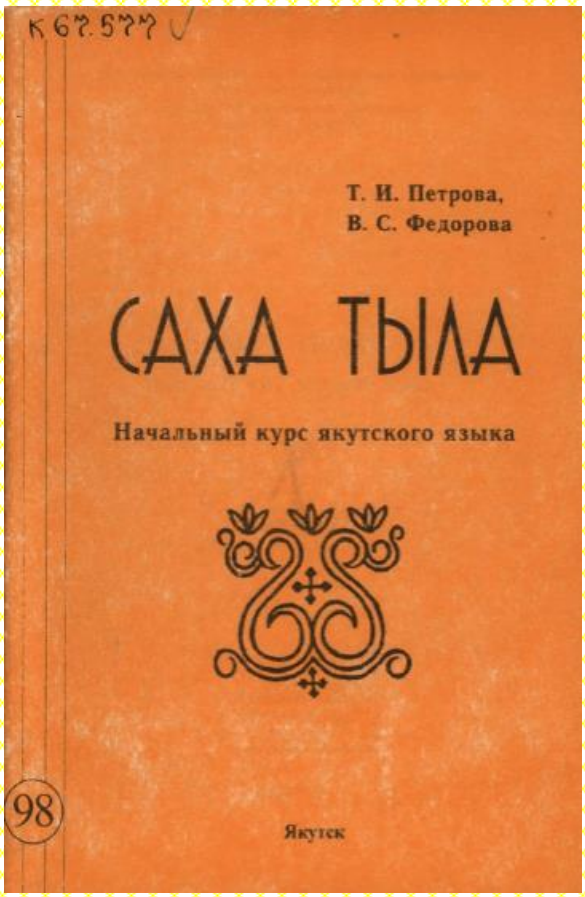

Петрова, Тамара Ивановна.

Саха тыла : начальный курс якутского языка / Т. И. Петрова, В. С, Федорова ; Якутский государственный университет им. М. К. Аммосова. - Якутск : Издательство ЯГУ, 1998. - 64 с.

Герасимова, Евдокия Софроновна.

Саха тыла идэ эйгэтигэр : устудьуон үөрэнэр кинигэтэ / Е. С. Герасимова, Т. И. Петрова ; Арассыыйа Бэдэрээссийэтин Үөрэх уонна билим министиэристибэтэ, М. К. Аммосов аатынан Хотугулуу-Илиҥҥи бэдэрээлинэй үнүбэрситиэт, АБ Хотугулуу-Илиҥҥи норуоттарын тылларын уонна култууралаарын үнүстүүтэ. - Дьокуускай : ХИБҮ издательскай дьиэтэ, 2019. - 123 с

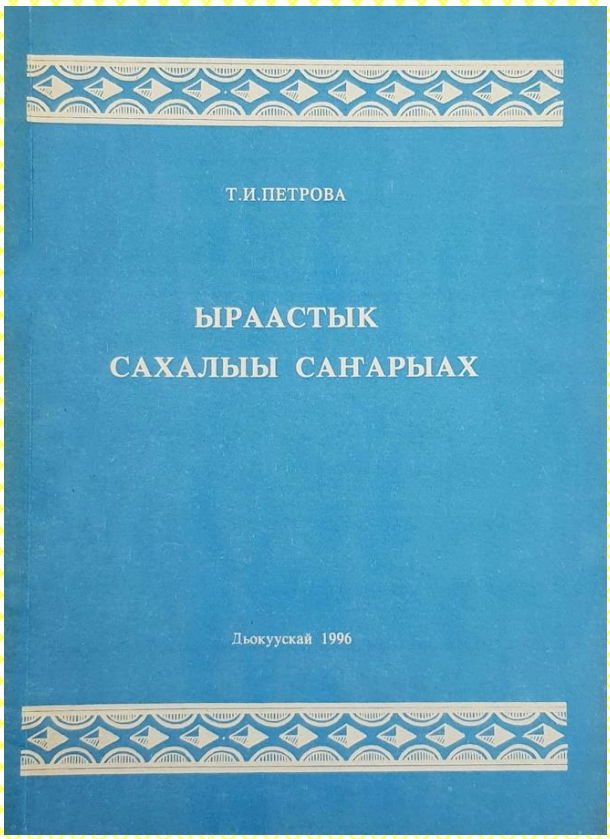

Петрова, Тамара Ивановна. Ыраастык сахалыы саҥарыах : билиҥҥи саха тылыгар нуучча тылын сабыдыала / Т. И. Петрова ; Саха Респ. үөрэҕин м-вота ; [ред. И. П. Винокуров, филол. н. к.]. - Дьокуускай : Полиграфист, 1996. - 117 с.

Петрова, Тамара Ивановна (канд. пед. наук; 1934).

Тыл тыалга быраҕыллыбат / Т. И. Петрова ; [хомуйан оҥордо С. В.Неустроева]. - Дьокуускай : Сайдам, 2023 - 159, [1] с.

Петрова, Тамара Ивановна

Стань хорошим учителем : Метод. указ. для студентов пед. профиля / Якут. гос. ун-т им. М.К.Аммосова. - Якутск : Изд-во ЯГУ, 1998. - 19 с.

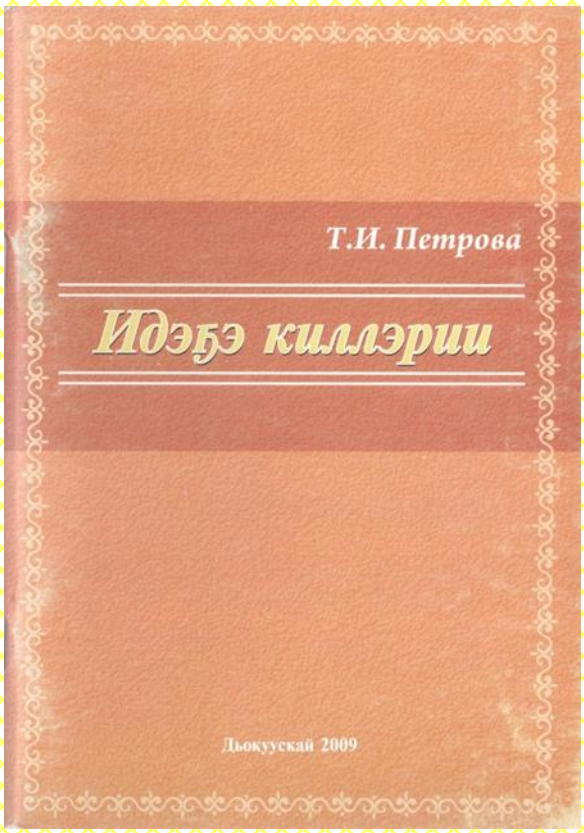

Петрова, Тамара Ивановна.

Идэҕэ киллэрии : (эдэр преподавателгэ кафедра үлэтин билиһиннэрии) / Т. И. Петрова ; Үөрэхтээһин федеральнай агентствота, "М. К. Аммосов аатынан Саха государственнай университета", ЮПЮ СЮЕТ Саха филологиятын уонна культуратын факультета, Сахалыы истилиистикэ уонна тылбаас кафедрата. - Дьокуускаі : СГУ издательствота, 2009. - 82 с : ил.).

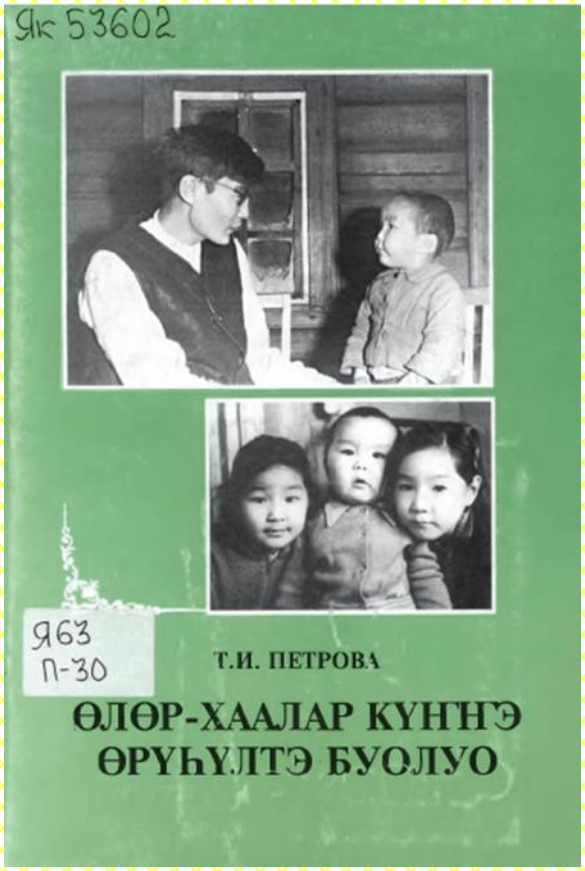

Петрова, Тамара Ивановна

Өлөр-хаалар күнүэ өрүһүлтэ буолуо : (оҕолоох дьону кытта сэһэргэ?ии) / Т. И. Петрова ; М. К. Аммосов аатынан Саха гос. ун-та, Саха филологиятын уонна культуратын фак., Н. Д. Дьячковскай аатынан эксперим. филология уонна стилистика каф. - Дьокуускай : СГУ изд-вота, 2004. - 88 с.

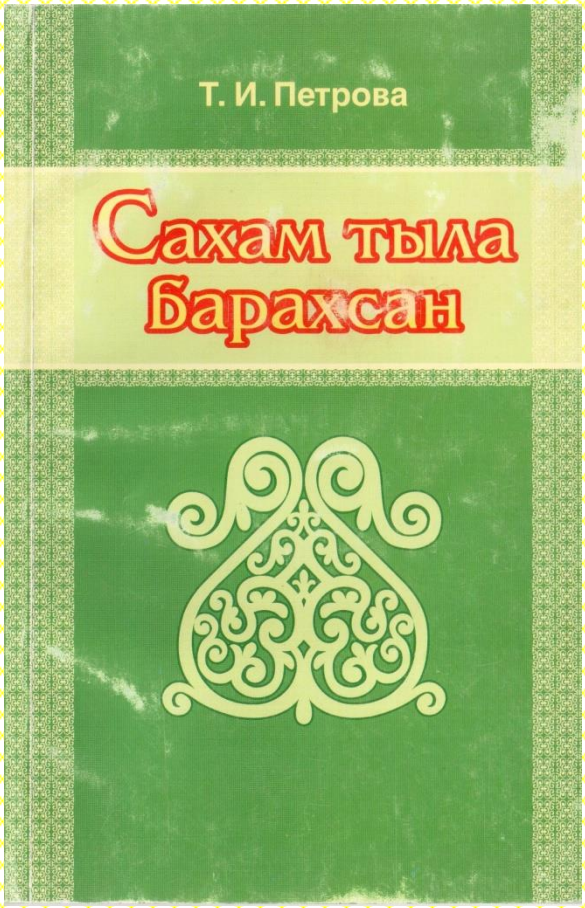

Петрова, Тамара Ивановна

Сахам тыла барахсан : (иһирэх санаа) / Т. И. Петрова. - Дьокуускай : Бичик, 2006. - 100, [2] с.

Петрова, Тамара Ивановна.

Мэнгэстэн айанныах : тылбааста
/ Тамара Петрова. - Дьокуускай :
СӨ НБ БК, 2022. - 1 файл (113, [6
с. ; 1,17 Мб). - (Саха
Өрөспүүбүлүкэтин
Национальнай библиотекатын
электроннай таһаарыылара).

Петрова, Тамара Ивановна.

Сулустан сулуска тардыллан :
тылбаастар / Тамара Петрова. -
Дьокуускай : СӨ НБ БК, 2022. - 1
файл (100 с. ; 2,56 Мб). - (Саха
Өрөспүүбүлүкэтин
Национальнай библиотекатын
электроннай таһаарыылара)

Ядрихинскай, Прокопий Прокопьевич.

Дьырыбына Дьырылыатта кыы бухатыыр = Девушка богатырь Джырыбына Джырылыатта : олонхо олуктара : формулы якутского олонхо : учебное пособие для якутских классов с русским языком обучения / Прокопий Ядрихинскай-Бэдьээл ; составители: П. Н. Дмитриев, Т И. Петрова ; Научно-исследовательский институт Олонхо, Министерство образования Республики Саха (Якутия). - Якутск : Сайдам, 2012. - 45, [3] с.

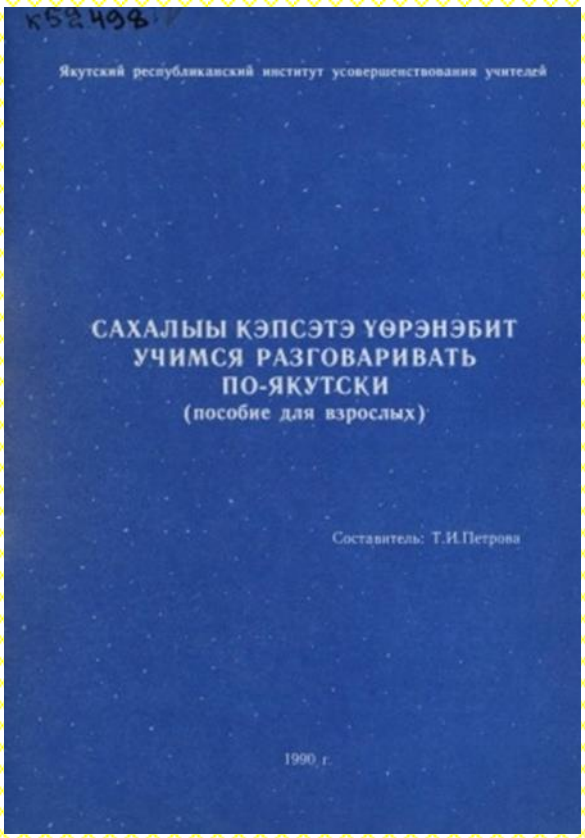

Сахалыы кэпсэтэ үөрэнэбит = Учимся разговаривать по-якутски : (пособие для взрослых) / Якутский республиканский институт усовершенствования учителей ; составитель Т. И. Петрова. - [Якутскай : и. с.], 1990 - 39 с.

Норуот таптыыр ырыалара = Любимые наши песни / "Ийэ тыл" көҥүл түмсүү ; [перевод и вступительное слово Т. И. Петровой]. - Дьокуускай : Общественное объединение "Ийэ тыл", 2005. - 72 с.

Петрова, Тамара Ивановна. Переводной репертуар Саха театра / Петрова Т. И. - Якутск : ИЦ НБ РС(Я), 2022. - 1 файл (63, [1] с.

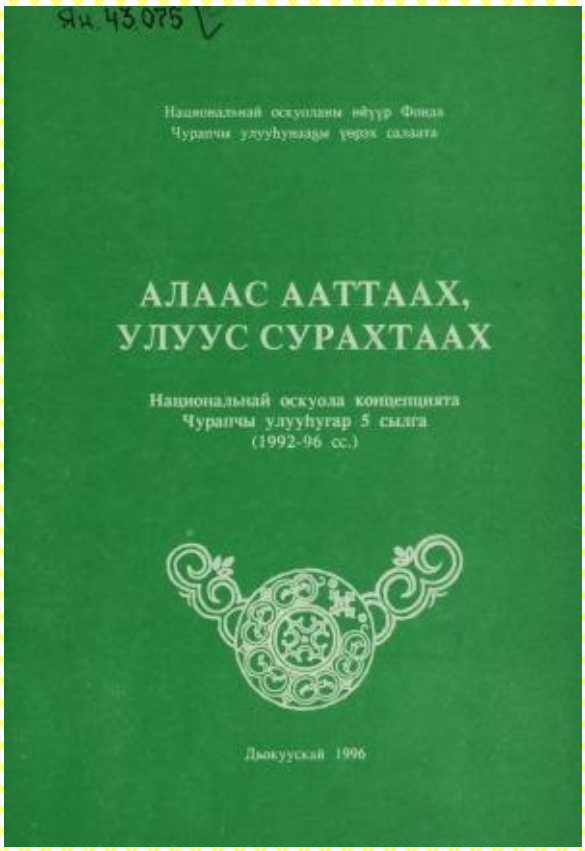

Алаас ааттаах, улуус сурахтаах : национальнай оскуола концепцията Чурапчы улууһугар 5 сыла (1992-96 сс.) : анал таһаарыы / Национальнай оскуоланы өйүүр Фонда, Чурапчы улууһунааҕы үөрэх салаата ; [хомуйан оҥордо, редакциялаата Т. И. Петрова]. - Дьокуускай : Полиграфист, 1996. - 59 с.

Петрова, Тамара Ивановна.

Айта уонна атыттар : хоһооннор / Тамара Петрова ; ойуулары оҥордо О. В. Тартакынова ; Саха Өрөспүүбүлүкэтин Национальнай бибилэтиэкэтэ. - Дьокуускай : СӨ НБ БК, 2023. - 1 файл (30, [1] с. ; 6 Мб).

Сахалыы-нууччалыы кылгас тылдьыт = Краткий якутско-русский словарь : үөрэх тылдьыта / [составитель Т. И. Петрова]. - 2-с эбиилээх таһаарыы. - Дьокуускай : Бичик, 2006. - 249, [3] с.

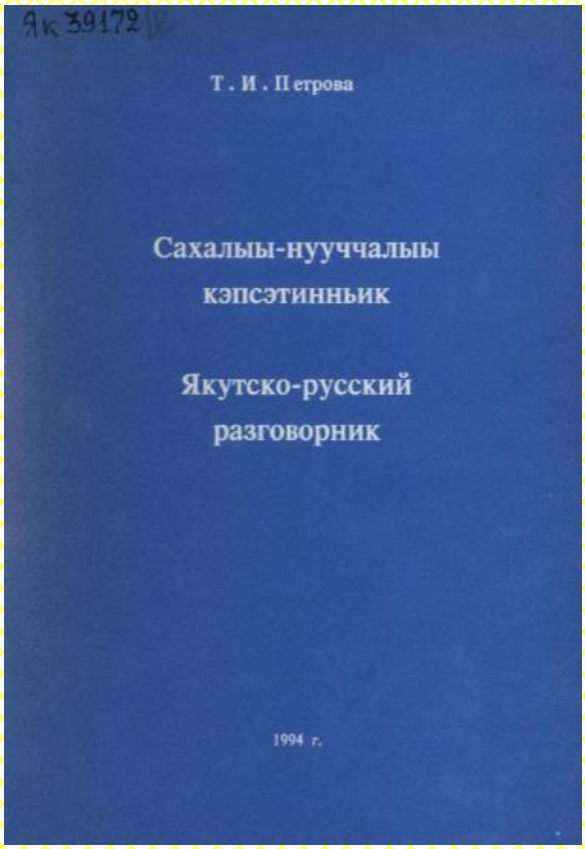

Петрова, Тамара Ивановна.

Сахалыы-нууччалыы кэпсэтинньик = Якутско-русский разговорник : (өнө эйгэтэ) / Т. И. Петрова. - Якутск : Полиграфист, 1994. - 24 с.

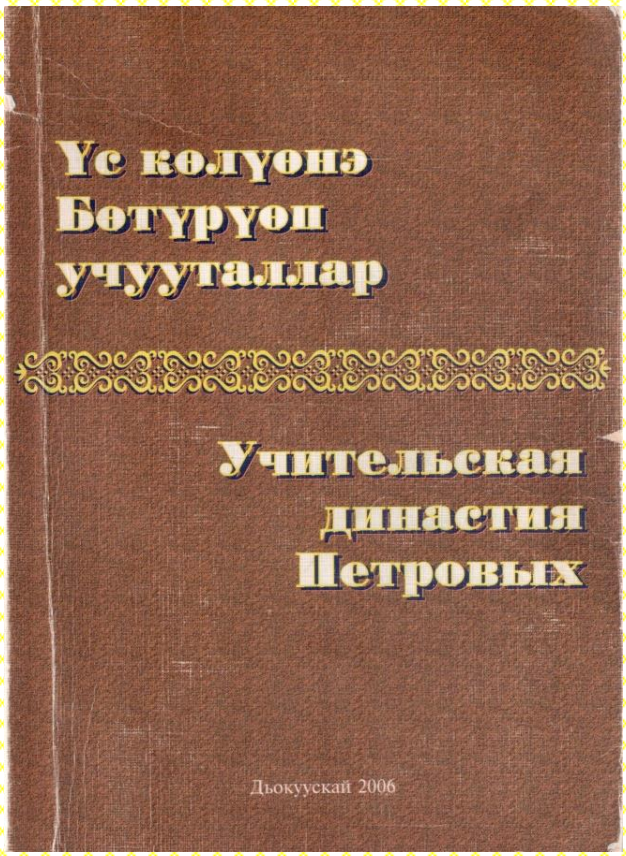

Үс көлүөнэ Бөтүрүөп учууталлар = Учительская династия Петровых / [составитель, редакто Т. И. Петрова]. - Дьокуускай : Изд-во ЯГУ, 2006. - 138 с.

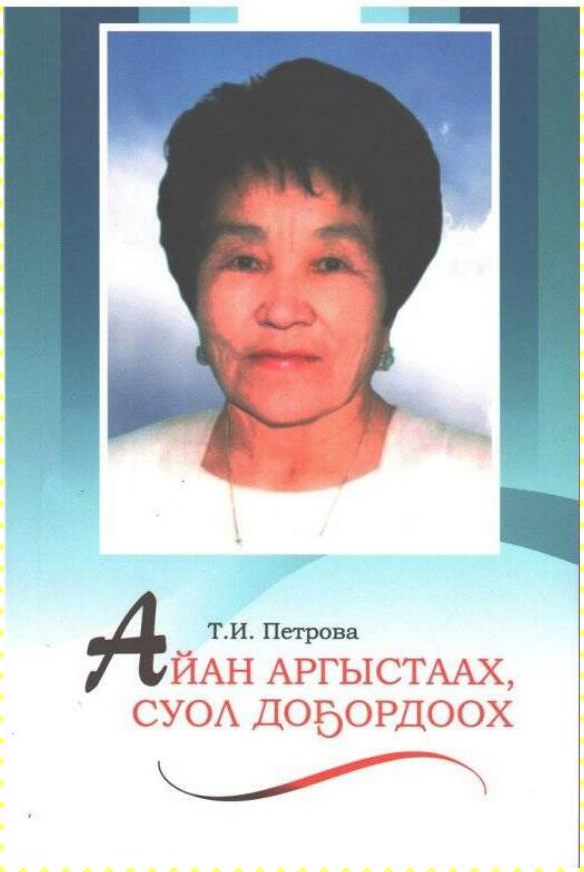

Петрова, Тамара Ивановна.

Айан аргыстаах, суол доҕордоох [ахтыылар] / Т. И. Петрова. - Дьокуускай : Сайдам, 2017. - 110, [1] с.

Кыайыы саллаата - Илларион Омукчанов / бэлэмнээтэ Т. И. Петрова. - Дьокуускай : ЯГУ издательствота, 1998. - 38 с.

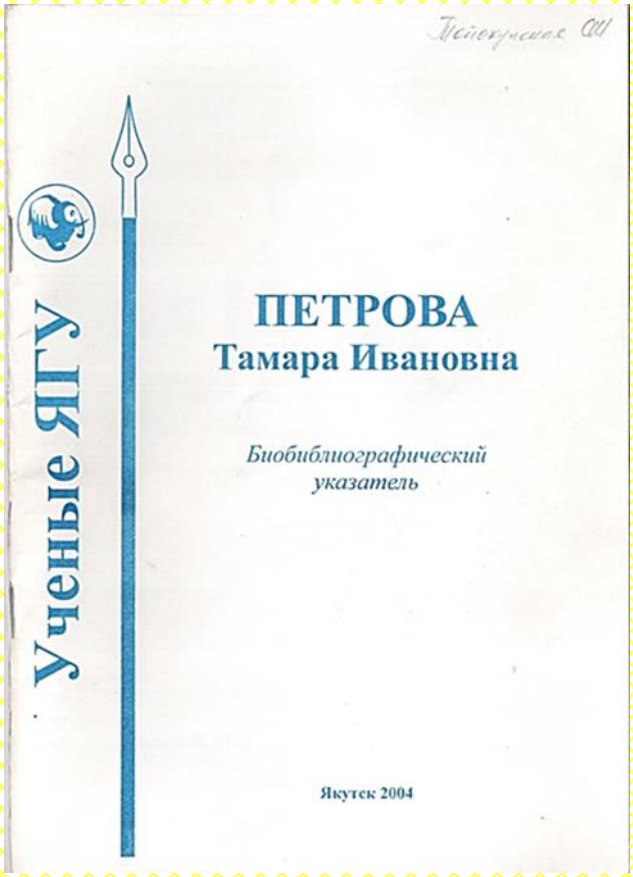

Петрова Тамара Ивановна : биобиблиогр. указ / М-во образования Рос. Федерации, М-во науки и проф. образования Респ. Саха (Якутия), Якут. гос. ун-т им. М.К. Аммосова, Респ. межвуз. б-ка; [сост. А.Е. Пшенникова, С.Х. Тарабукина]. - Якутск : Изд-во Якут. ун-та, 2004 (Тип. изд-ва). - 40, [1] с. ; 21 см. - (Ученые ЯГУ). - Имен. указ.: с. 37-40

Тамара Ивановна Петрова : педагогика билимин хандьыдаата, бэрэпиэссэр, элбэх учуобунньук ааптара, мэтэдьиис. саха тылын истилиистикэтин уонна нууччалыы-сахалыы тылбааһы чинчийэр билим оскуолатын төрүттээччи : биобиблиографическай ыйынньык / хомуйан оҥордо С. В. Неустроева ; научнай эрэдээктэр Л. Е. Манчурина ; библиографическай эрэдээктэр Н. А. Ханды. - Дьокуускай : СӨ НБ БК, 2023. - 1 файл (113, [1] с.

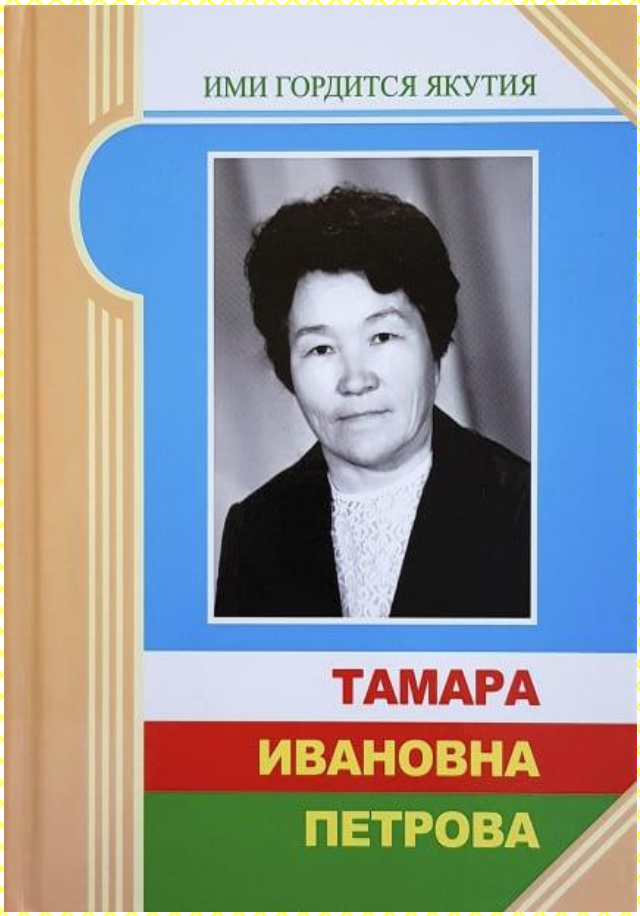

В книгу о жизни и деятельности выдающегося ученого, заслуженного работника образования, обладателя республиканских знаков «Учитель учителей» и «Гражданская доблесть», премии Главы Якутии в области сохранения, изучения и развития родных языков им. С. А. Новгородова Т. И. Петровой включены научные труды, статьи, высказывания.

Сотрудники филиала с зам.директора НИИ НШ Н.М.Хасановым. 1978 г.
1-й р.: Н.П.Борисов, М.А.Черосов, Н.М.Хасанов, В.М.Анисимов, Н.И.Филиппова,
2-й р.: Г.А.Савинков, Т.И.Петрова, Т.А.Кугаевская;
3-й р.: П.И.Егоров, К.Ф.Федоров, Н.И.Каратаев.

Выпуск я/о ФАФК 2001 г.
Будущие преподаватели кафедры стилистики.

